

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра економічної теорії, менеджменту і адміністрування

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
ЕКОНОМІКА І ВРЯДУВАННЯ
вибіркова

Освітньо-професійна програма Менеджмент організацій і адміністрування

Спеціальність 073 Менеджмент

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Мова навчання українська

Розробник: к.е.н., Тетяна ЗАВОЛІЧНА, доцентка кафедри економічної теорії, менеджменту і адміністрування

Профайл викладача <http://econom.chnu.edu.ua/kafedry-ekonomichnogo-fakultetu/kafedra-menedzhmentu-ekonomichnoyi-teo/kolektyv-kafedry/zavolichna-tetyana-romanivna>

Контактний тел. +38-050-671-20-04
Е-mail: t.zavolichna@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle

Консультації

Офлайн консультації: за попередньою домовленістю
Онлайн-консультації: четвер з 10.00 до 12.00.

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни)

Дисципліна вибору «Економіка і врядування» вивчає процеси досягнення національних цілей та інтересів через вивчення кращих практик європейського врядування; законів та механізмів врядування в сучасній Україні; методів формування, моніторингу та контролю управлінських рішень на регіональному та місцевому рівнях. Метою вивчення курсу є набуття навичок здобувачами вищої освіти з розроблення та впровадження заходів із забезпечення результативної діяльності суб'єктів врядування; адаптації успішних світових технологій менеджменту та адміністрування в публічній сфері.

Дисципліна «Економіка і врядування» є дисципліною вибору для студентів першого бакалаврського рівня вищої освіти, спеціальності 073-Менеджмент, галузі знань 07-Управління та адміністрування. Згідно з вимогами ОПП компетентності та результати навчання курсу «Економіка і врядування» мають забезпечити: застосування механізмів регулювання розвитку різних сфер та секторів національних економічних систем в умовах глобалізації ринків; врахування мікро- та макроекономічних умов при прийнятті управлінських рішень та обґрунтуванні вибору інструментів державної економічної політики; використання інструментів та методів публічного управління економічними процесами та фінансовими потоками, виявляти та оцінювати ризики в економічній сфері, розробляти заходи для мінімізації їх негативного впливу на макроекономічну стабільність; обґрунтування бюджетних потреб при формуванні державної політики у публічній сфері;

2. Мета навчальної дисципліни: Метою викладення вибіркової навчальної дисципліни «Економіка та врядування» є сформувати компетентності студентів досліджувати та розв'язувати складні проблеми економічного розвитку, його інституційного та фінансового забезпечення в системі публічного управління та адміністрування.

3. Пререквізити. Дисципліни, що передують вивченню даної дисципліни: Економічна теорія, Макроекономіка, Мікроекономіка, Менеджмент, Господарське право, Теорія організації, Фінанси підприємств, Управління персоналом, Державне та регіональне управління.

4. Результати навчання. Вивчення навчальної дисципліни «Економіка і врядування» сприятиме формуванню здобувачами освіти за ОП «Менеджмент організацій і адміністрування» елементів інтегральної, загальних та фахових компетентностей:

<i>Загальні компетентності</i>	ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя
<i>Спеціальні (фахові) компетентності</i>	СК 5. Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту СК 6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо. СК 7. Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту СК 9. Здатність працювати в команді та налагоджувати між особистісну взаємодію при вирішенні професійних завдань.
<i>Програмні результати навчання</i>	ПРН 1. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ПРН 2. Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види

	та форми рухової активності для ведення здорового способу життя ПРН 5. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації ПРН 8. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації. ПРН 11. Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації. ПРН 12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.
--	---

5. Опис навчальної дисципліни «Економіка і врядування»

5.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекцій	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	4	6	4	120	15	30			75		залік
Заочна	4	6	4	120	12				108		залік

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни «Економіка і врядування»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Загальні засади дослідження функціонування та публічного управління економікою											
Тема 1. Сучасні економічні системи і публічне управління	12	2	3			7	12	1				11
Тема 2. Концепція ефективності і публічна політика.	12	1	3			8	12	1				11
Тема 3. Підстави для державної політики.	12	1	3			8	12	1				11
Тема 4. Суспільний вибір. Обмеження на державне втручання: неспроможність влади	12	2	3			7	12	1				11
Тема 5. Фінансові аспекти державної політики та публічного управління.	12	2	3			7	12	2				10
Разом за ЗМ1	60	8	15			37	60	6				54

Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Організація системи управління економічним розвитком											
Тема 6. Організаційні аспекти системи управління розвитком економіки.	12	1	3			8	12	1				11
Тема 7. Система органів державної влади в Україні: конституційні основи їх функціонування, роль в управлінні економічною сферою.	12	1	3			8	12	1				11
Тема 8. Громадянське суспільство як суб'єкт врядування.	12	1	3			8	12	1				11
Тема 9. Форми сучасного врядування та економічного розвитку держав.	12	2	3			7	12	2				10
Тема 10. Трансформації економічної системи України в умовах глобальних структурних зрушень та система органів управління	12	2	3			7	12	1				11
Разом за ЗМ 2	60	7	15			38	60	6				54
Усього годин	120	15	30			75	120	12				108

5.3. Теми завдань самостійної роботи з навчальної дисципліни «Економіка і врядування»

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Сучасні економічні системи і публічне управління. – Економічний розвиток: багатомірність та сучасні особливості концепцій і стратегій розвитку. – Порівняльний аналіз економічних систем у теоріях індустріально-економічного розвитку. – Постіндустріальне суспільство як концепція і реальність.	7
2	Тема 2. Концепція ефективності і публічна політика. – Економічна ефективність. Аналіз вигід і витрат. – Аналіз регуляторних впливів. – Державна регуляторна політика в контексті ефективності і результативності.	8
3	Тема 3. Підстави для державної політики. – Циклічність економічного розвитку. Види та структура економічного циклу. – Причини та види економічних криз. – Соціально-економічні наслідки циклічності розвитку. – Зайнятість та безробіття.	8
4	Тема 4. Суспільний вибір. Обмеження на державне втручання: неспроможність влади – Теорія суспільного вибору Д. Б'юкенена.	7

	– Механізми вироблення і реалізації колективних рішень. – Пошук політичної ренти. Форми і засоби пошуку ренти. – Політична здійсненність державної політики.	
5	Тема 5. Фінансові аспекти державної політики та публічного управління. – Публічні, суспільні та державні фінанси: розмежування та спільні риси. – Структура публічних фінансів. – Принципи, на яких базується управління державними фінансами. – Фінансовий апарат та його функції.	7
6	Тема 6. Організаційні аспекти системи управління розвитком економіки. – Концепція сталого розвитку. – Сфери управління економічним розвитком з боку держави. – Законодавче обґрунтування управління економічним розвитком. – Програми, проекти, стратегії управління економічним розвитком.	8
7	Тема 7. Система органів державної влади в Україні: конституційні основи їх функціонування, роль в управлінні економічною сферою. – Історичний досвід державного управління в Україні. – Структура системи державного управління в економічній сфері.	8
8	Тема 8. Громадянське суспільство як суб'єкт врядування - Формування громадянського суспільства в Україні - Участь громадських організацій в управлінні економічним розвитком	8
9	Тема 8. Форми сучасного врядування та економічного розвитку держав. – Досвід сучасного врядування та економічного розвитку розвинутих країн світу (Німеччина, США, Великобританія, Франція). – Досвід сучасного врядування та економічного розвитку «нових» країн-членів ЄС (колишніх соціалістичних) – Польща, Чехія, Угорщина, Румунія, Болгарія. – Досвід сучасного врядування та економічного розвитку Прибалтійських країн (Литва, Латвія, Естонія)	7
10	Тема 10. Трансформації економічної системи України в умовах глобальних структурних зрушень та система органів управління. – Електронне врядування. Інформатизація публічного управління. – Оцінка ефективності державного управління в Україні за міжнародними індексами (GRICS (Governance Research Indicator Country Snapshot), індекс сприйняття корупції (Transparency International), індекс конкурентоздатності, індекс економічної свободи). – Реформування системи державного управління в Україні: програми міжнародної співпраці (Twinning, TAIEХ (Technical Assistance Information Exchange), SIGMA(Support for Improvement in Governance and Management – Програма підтримки вдосконалення врядування та менеджменту),	7

	СІВ (програма Всеохоплюючої інституційної розбудови).	
	Разом	75

5.4. Теми практичних занять з навчальної дисципліни «Економіка і врядування»

З метою ефективнішого розвитку навичок менеджменту ГО в ході проведення практичних занять навчальної дисципліни «Економіка і врядування» використовується комплект навчальних матеріалів в розрізі кожної з 10-ти тем робочої програми: тестування; презентації; диспути з проблемних ситуацій; обговорення есе під час імпровізованих конференцій, робота в малих групах.

№	Назва теми
1	Тема 1. Сучасні економічні системи і публічне управління.
2	Тема 2. Концепція ефективності і публічна політика.
3	Тема 3. Підстави для державної політики.
4	Тема 4. Суспільний вибір. Обмеження на державне втручання: неспроможність влади
5	Тема 5. Фінансові аспекти державної політики та публічного управління.
6	Тема 6. Організаційні аспекти системи управління розвитком економіки.
7	Тема 7. Система органів державної влади в Україні: конституційні основи їх функціонування, роль в управлінні економічною сферою.
8	Тема 8. Громадянське суспільство як суб'єкт врядування
9	Тема 9. Форми сучасного врядування та економічного розвитку держав.
10	Тема 10. Трансформації економічної системи України в умовах глобальних структурних зрушень та система органів управління.

5.5. Тематика ІНДЗ з навчальної дисципліни «Економіка і врядування»

1. Суспільство, держава, економіка: взаємодія та розвиток.
2. Багатогранність державного управління.
3. Об'єктивні та суб'єктивні передумови державного управління.
4. Формування дерева цілей державного управління в Україні.
5. Договірна теорія виникнення держави та її еволюція.
6. Теорія суспільного договору та суперечності управління суспільством.
7. Еволюція суспільних функцій держави.
8. Політична влада та її вплив на розвиток суспільства.
9. Економічна влада (влада грошей) в системі державного управління.
10. Реалізації економічної функції держави в різних країнах світу.
11. Україна: унітарна держава та суперечності державного управління.
12. Інститути державної влади та їх роль в державному управлінні економікою.
13. Трансформація зовнішньоекономічної функції держави в умовах поглиблення глобалізаційних процесів.
14. Економічна культура та державне управління: взаємодія та розвиток.
15. Теорія „фіаско держави” та суперечності державного управління.
16. Економічне врядування: порівняльний аналіз України та інших країн світу.
17. Американська модель державного управління та її бізнесова концепція.
18. Японська модель державного управління: реалізація принципу пожиттєвого найму та колективної відповідальності.

19. Західноєвропейська бюрократична модель державного управління.
20. Використання зарубіжного досвіду управління економікою у вітчизняній практиці.
21. Інституційний аналіз державного управління у економічній сфері в країнах світу.
22. Функціональний аналіз державного управління в країнах світу.
23. Організаційний аналіз державного управління у економічній сфері в країнах світу.
24. Управління економікою регіону: сутність, цілі та специфіка.
25. Міжкраїновий аналіз реалізації принципів самоврядування.
26. Планування як визначальний елемент державного управління: суть, організація, функції та види.
27. Державні економічні цільові програми: цілі, пріоритети, критерії, технологія розробки та реалізація.
28. Альтернативність та забезпечення стратегічного планування економічного та соціального розвитку.
29. Соціально-економічна мотивація в державному управлінні.
30. Роль інформаційної асиметрії в результативності державного управління економікою.
31. Державне та приватне управління економікою: єдність та відмінності.
32. Управління підприємствами державної форми власності.
33. Державна політика у використанні природних ресурсів країни.
34. Специфіка державного управління казенними підприємствами.
35. Управління державними корпоративними правами.
36. Управління державними фінансами.
37. Управління доходами та видатками держави.
38. Ресурсне забезпечення реалізації суспільних функцій держави.
39. Управління грошовою масою та боротьба з інфляцією.
40. Управління борговими зобов'язаннями та забезпечення стабільності в суспільстві.
41. Антимонопольна політика держави: цілі, важелі та методи.
42. Державне регулювання ринку фінансових послуг.
43. Регуляторна політика у сфері малого та середнього підприємництва.
44. Державне регулювання структурної перебудови національної економіки.
45. Інноваційно-інвестиційна політика держави, методи та інструменти.
46. Державне регулювання розвитку аграрного сектору.
47. Державне управління продовольчим забезпеченням населення.
48. Державне регулювання зовнішньої економічної діяльності.
49. Формування системи соціального захисту в Україні: суть та суперечності.
50. Державне регулювання якості життя.
51. Економічна оцінка ефективності функціонування органу державної влади.
52. Державне управління та обмеження тіньової економіки.
53. Протидія корупції в органах державної влади та органах місцевого самоврядування.
54. Циклічність суспільного розвитку та державне управління.
55. Економічна криза та реформування економічної політики держави.
56. Суперечності державного управління в умовах трансформації суспільства.
57. Фінансова криза та проблеми управління фінансовою системою.
58. Корекція управління державними витратами в умовах кризи.
59. Реформування податкового адміністрування в умовах економічної кризи.
60. Стабілізаційна фінансова політика держави.
61. Підвищення законності та відповідальності по виконанню контрактів та реалізації прав власності.
62. Реформування інституційного середовища в суспільстві та результативність державного управління.
63. Роль держави у формуванні нових фінансово-економічних умов функціонування національної економіки.

*З урахуванням інтересів студента і за погодженням із викладачем може бути обрана інша тема в межах досліджуваної проблематики

6. Методи навчання, система контролю та оцінювання навчальної дисципліни «Економіка і врядування»

Методи навчання:

МН1 – словесні методи (лекція, дискусія, бесіда, консультація тощо)

МН4 – методи візуалізації результатів (презентації результатів виконаних завдань, ілюстрації, відеоматеріали тощо)

МН5 – робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами

МН6 – самостійна робота над індивідуальним завданням

МН7 – підготовка тез/доповіді

6.1. Види контролю

Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль знань студента.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять, виконання завдань самостійної роботи, командних та індивідуальних завдань і має на меті перевірку рівня підготовленості студента.

Підсумковий контроль (залік) проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі.

6.2. Засоби оцінювання при поточному та підсумковому контролі є:

- презентації результатів виконаних завдань (есе; презентації аналітичних матеріалів за темами курсу та творчих завдань (кейсів) з інтегрування знань щодо особливості менеджменту та адміністрування в публічній сфері;
- стандартизовані тести;
- презентація самостійних робіт за індивідуальними завданнями;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- проходження курсів онлайн-платформи «Дія. Цифрова освіта» в якості стимулювання до неформальної освіти
- підсумковий контроль – залік в усній формі.

6.3. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота												Залік	Сума
Змістовий модуль №1						Змістовий модуль № 2							
T1	T2	T3	T4	T5	Сума	T6	T7	T8	T9	T10	Сума	40	100
6	6	6	6	6	30	6	6	6	6		30		

T1, T2 ... T10 – теми.

Кількість балів за кожну тему виводиться із суми поточних видів контролю. Поточне оцінювання знань та умінь студентів здійснюється під час проведення семінарських та практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є: активність та результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни; відвідування занять; проходження проміжного контролю.

Оцінювання проводиться за такими критеріями: розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються; ступінь засвоєння матеріалу дисципліни; ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються; уміння поєднувати теорію з практикою при розгляді ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків при виконанні завдань винесених на самостійне опрацювання та розгляд в аудиторії; логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії; вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.

Максимальна кількість балів ставиться за умови відповідності виконаного завдання студента або його усної відповіді всім зазначеним критеріям. Відсутність тієї чи іншої складової знижує оцінку на відповідну кількість балів. При оцінюванні практичних завдань увага приділяється якості, самостійності та своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком навчального процесу). Якщо якась із вимог не буде виконана, то бальна оцінка буде знижена. Проміжний тестовий контроль проводиться два рази за семестр. При проведенні поточного тестування визначається рівень знань студентів з теоретичних питань навчальної дисципліни. Тестові завдання охоплюють провідні теми, які вивчаються в межах даної навчальної дисципліни та згруповані за двома модулями, кожен з яких складається з тестових завдань різного рівня складності.

Підсумковий контроль проводиться в кінці вивчення курсу у вигляді заліку.

Підсумкова оцінка проводиться за стобальною шкалою ЧНУ, за шкалою ECTS (відповідно до вимог Болонської угоди) та національною шкалою. Відповідність між ними встановлюється за такою схемою:

Оцінка за шкалою ЧНУ	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	Пояснення за розширеною шкалою
90 – 100	A	зараховано	відмінно
80 – 89	B	зараховано	дуже добре
70 – 79	C		добре
60 – 69	D	зараховано	задовільно
50 – 59	E		достатньо
35 – 49	FX	не зараховано	(незадовільно) з можливістю повторного складання
1 – 34	F		(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

6.4. Дотримання принципів академічної доброчесності

Політика курсу «Економіка і врядування» – жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу. Рівень засвоєння навчальної дисципліни «Економіка і врядування» визначається за рейтинговою системою оцінювання.

Підсумкова оцінка якості засвоєння навчальної програми визначається за результатами іспиту, порядок проведення якого визначається робочою навчальною програмою з обов'язковим дотримання «Правил академічної доброчесності в ЧНУ імені Юрія Федьковича» (http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/akadem_dobr) та «Етичного Кодексу ЧНУ імені Юрія Федьковича» (https://drive.google.com/file/d/1CB4AIMVXSAYkF_CepI-k98GPc9E8KznQ/view).

Порушення правил академічної доброчесності є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним. Зокрема, дотримання Етичного Кодексу академічної доброчесності ЧНУ ім. Ю.Федьковича означає, що вся робота на заліку має виконуватися індивідуально. Під час виконання самостійної роботи студенти можуть консультуватися з викладачами та з іншими студентами, але повинні самостійно розв'язувати завдання, керуючись власними знаннями, уміннями та навичками. Посилання на всі ресурси та джерела (наприклад, у самостійних роботах, есе чи презентаціях) повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином. У разі спільної роботи з іншими студентами над виконанням індивідуальних завдань, Ви повинні зазначити ступінь їх залучення до роботи.

6.5. Інтеграція студентів із обмеженими можливостями

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства. Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес в ЧНУ імені Юрія Федьковича створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій. Доступ до матеріалів дистанційного навчання з цього курсу можна знайти на сторінці курсу в Moodle.

7. Рекомендована література

1. Менеджмент і адміністрування : підручник для бакалаврів / Колектив авторів: к.е.н., доц. Терлецька Н.М.; д.е.н., проф. Антохов А.А.; к.е.н., доц. Терлецька Ю.О.; к.е.н., ас. Грунтковський В.Ю.; д.е.н., доц. Поченчук Г.М.; к.е.н., доц. Запхляк В.М.; к.е.н., доц. Кравець В.І.; к.е.н., доц. Сторощук Б.Д.; к.е.н., доц. Заволічна Т.Р.; к.е.н., ас. Клевчик Л.Л. Чернівці : 2022. С.94-130. URL: <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/4882>
2. Гордіца Т.М., Заволічна Т.Р. Аспекти маркетингового менеджменту громадських організацій в контексті дисципліни «історії економіки та економічної думки». Науковий журнал «Вісник ЧТЕІ» (Економічні науки) Чернівецького торговельно-економічного інституту ДТЕУ. Випуск І (85): Чернівці: ПБКФ «Технодрук», С.133-143. URL: <http://www.chtei-knteu.cv.ua/herald/content/download/archive/2022/v1/11.pdf>
3. Заволічна Т.Р., Гордіца Т.М. Фандрейзинг в умовах воєнного стану: особливості маркетингового менеджменту громадських організацій. Фінансові інструменти сталого розвитку економіки: матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (12 травня 2022 р.). Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2022. С. 384-388. URL: <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/4862>
4. Zavolichna, T., and Y. Hrytsku-Andriiesh. "Features of management of public organizations in conditions of full-scale war." Потенціал сталого розвитку в умовах сучасних регіональних та глобальних викликів: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. м. Чернівці (Україна) - м. Сучава (Румунія), 11-13 травня 2022 року. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2022. С. 67-99. URL: <http://mmix.cv.ua/novyny/zbirnyk-tez-potentsial-stalogo-rozvytku-v-umovah-regionalnyh-ta-globalnyh-vyklykiv>.
5. Бастейбл Ч. Ф. Суспільні фінанси / За ред. С. П. Захарченкова. 3-є вид., перероб. і допов. Харків : Віват, 2016. 808 с.
6. Авер'янов В.Б. Державне управління: європейські стандарти, досвід та адміністративне право/ В.Б. Авер'янов. К. : Юстиніан, 2017. 288 с.
7. Бодров В. Г. Державне регулювання економіки та економічна політика : навч. посіб. К. : Академія, 2016. 520 с.

Інформаційні ресурси:

1. Рада громадського контролю при НАБУ. URL: <https://rgk-nabu.org/uk>.
2. Діяльність громадської ради. Агентство з розшуку та менеджменту активів. URL: <https://arma.gov.ua/activities-of-the-public-council>.
3. Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень. URL: <http://www.niss.gov.ua>.
4. Сайт «Громадський простір». URL: <https://www.prostir.ua/?organization=mizhnarodna-hromadska-orhanizatsiya-mizhnarodnyj-tsentr-rozvytku-i-liderstva>
5. Інтерактивна навчальна платформа FUNdraiser. URL: <https://fundraiser.games/>
6. Сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua> Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL.: <http://www.nbuv.gov.ua/>
7. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>